

ПРЕГЛЕД НА ФАКТИ ЗА СТАВОВИТЕ И ПЕРЦЕПЦИИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ ОКОЛУ ПРАВОТО НА МИРЕН СОБИР ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Македонското здружение на млади правници (МЗМП) спроведе истражување за правото на мирен собир во Северна Македонија во текот на септември 2021 година.

135 учесници ги споделија своите искуства, ставови и перцепции за правото на мирен собир во државата. Овој преглед на факти ги содржи најзначајните наоди од истражувањето.

КЛУЧНИ НАОДИ

- **Потребни се законски промени** кои ќе обезбедат полесно и непречено уживање на правото на мирен собир во Северна Македонија
- **Законските одредби** поврзани со правото на мирен собир **треба да бидат појасни** и едноставни за разбирање
- **Новите технологии се корисни алатки** за ползување на правото на мирен собир. Но, **граѓаните преферираат собири со физичко присуство** затоа што сметаат дека само со нив можат да постигнат промени
- **Онлајн петициите се популарна форма** на дигитално собирање и голем дел од испитаниците сметаат дека со нив можат да постигнат промени

ЗАКОНСКА РАМКА НА ПРАВОТО НА МИРЕН СОБИР

Правото на мирен собир во Северна Македонија е уставно загарантирано право. Основен закон кој го уредува ова право е Законот за јавни собири.

Дополнителни закони кои опфаќаат некои од прашањата поврзани со правото на собир во Северна Македонија се:

- Кривичниот законик
- Законот за работни односи
- Законот за полиција
- Законот за прекршоци против јавниот ред
- Законот за одбрана

48.15% од испитаниците се изјасниле дека **само делумно се запознаени со тоа што значи и како да го ползуваат правото на мирен собир.**

41.48% сметаат дека **се добро запознаени со правото**, а само **10.37%** од испитаниците велат дека **не се запознаени со ова право.**

Просечна оценка за тоа колку законите што го уредуваат правото на мирен собир во Северна Македонија се доволно јасни и едноставни за разбирање на скала од 1-5 (каде 1 е недоволно, а 5 одлично) е 2.88.

93.34% од испитаниците **сметаат дека постои потреба од законски промени** со цел полесно и непречено уживање на правото на мирен собир и протест во голем дел или само делумно.

ПРЕГЛЕД НА ФАКТИ ЗА СТАВОВИТЕ И ПЕРЦЕПЦИИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ ОКОЛУ ПРАВОТО НА МИРЕН СОБИР ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ДИГИТАЛНО-ПОСРЕДУВАНИ СОБИРИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Дигитално посредуван собир е собирање на повеќе од едно лице за конкретна цел, кое се случува или со помош на, или по пат на дигитални комуникациски технологии, како што се: мобилни телефони, интернет или социјални медиуми.

72.72% од испитаните граѓани сметаат дека новите технологии се корисни алатки за ползување на правото на мирен собир

Истражувањето покажа и дека **80.81%** од граѓаните сепак преферираат собири со физичко присуство.

Просечната оценка што тие ја даваат на можната успешност на дигиталните собири и шансите преку нив да ги постигнат посакуваните промени на скала од 1-5 (каде 1 е недоволно, а 5 одлично) е 2.06.

Сепак истражувањето покажа и дека **онлајн петициите се популарни помеѓу граѓаните.**

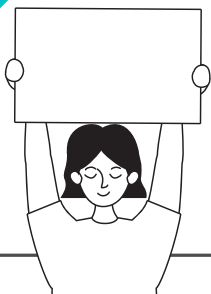
76.77% од испитаниците учествувале во онлајн петиција, а 57.58% сметаат дека тие можат да водат кон посакуваната цел и да направат промена.

Најголемите предности на дигитално посредуваните собири кои испитаниците ги наведуваат:

- полесното организирање и мобилизирање на учесници
- брзата и олеснетата комуникација
- полесното ширење на информации, стигнувањето до поширока публика
- привлекувањето на учесници и истомисленици и пониските трошоци.

Најголемите ограничувања на дигитално посредуваните собири кои испитаниците ги наведуваат:

- ограничениот пристап до интернет на граѓаните;
- намерното паѓање на мрежите и исклучување на интернетот од страна на државата;
- отстранувањето и блокирањето на содржини од социјалните мрежи и онлајн просторот и
- помалите изгледи за да направат промени во споредба со собири одржани во физичкиот простор.

ПРЕГЛЕД НА ФАКТИ ЗА СТАВОВИТЕ И ПЕРЦЕПЦИИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ ОКОЛУ ПРАВОТО НА МИРЕН СОБИР ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ПРАВОТО НА МИРЕН СОБИР ИСКУСТВА ОД ПРАКТИКАТА

Истражувањето имаше за цел и да ги испита искуствата на учесниците и организаторите на собири од практиката.

На скала од 1-5 испитаниците даваат оценка 2.76 во однос на условите кои државата ги обезбедува за непречено ползување на правото на мирен собир.

65.93% од испитаниците се изјасниле дека **биле обесхрабрани да земат учество на мирен собир**. Причините во најголем дел ги наоѓаат во политизирањето на собирот, немањето верба дека со истиот можат да направат промена и поради страв за сопствената безбедност.

7.41% се изјасниле дека **имале негативни последици** поради учество на мирен собир и оние против кои властите повеле одредена постапка (4.44%).

18.18% тврдат дека претрпеле навредувања и закани за учество на мирен собир .

European Center for
Not-for-Profit Law

МЗМП

Оваа публикација е целосно финансирана од Владата на Шведска. Владата на Шведска не мора да ги споделува мислењата изразени тука. Авторот ја носи единствената одговорност за содржината.

Оваа објава е креирана како дел од проектот „Мониторинг на правото на јавен собир“, управуван од Европскиот центар за непрофитно право (ECNL). Проектот е овозможен од Меѓународниот центар за непрофитно право (ICNL) преку Иницијативата за граѓански простор.